

Съюз на асоциациите на международните планинските водачи (Union of International Mountain Leader Assotiations, UIMLA)

СТАНДАРТ

(Стандарт за достъп до и практикуване на професията „Международен планински водач“)

Съдържание:

1.0 Въведение

2.0 Историческо развитие на Общата платформа

1.0 Въведение

Първият стандарт за професията планински водач е съгласуван между няколко национални сдружения на водачи през 1992 г. и се нарича „Стандарт на общността за достъп до и практикуване на професията Европейски планински водач“ (Бих написал **Европейски стандарт за достъп до и практикуване на професията “планински водач”**, защото под Общността се разбира Европейската общност). Известен е още като „Обща платформа“. UIMLA счита, че след около 20 години е подходящо да обнови оригиналната Обща платформа, за да отрази съвременните професионални условия, в които планинските водачи работят, както и повишения интерес за хармонизиране на професията извън Европа.

Планинският водач е професионалист, който има задълбочени познания за планинската среда, технически умения и физически възможности да води и обучава клиенти в планините в целия свят. Неговата първостепенна цел е да съдейства на хората в откриването и изследването на природната и културната среда на планините, включително и като ги обучава в опазване на околната среда и на различни технически умения, като същевременно поддържа безопасността на групата и нейните членове. Планинският водач има разнообразни умения и опит да работи по всяко време на годината, при всякакви метеорологични условия и във всички планински масиви по света.

2.0 Историческо развитие на Общата платформа

1989 – Срещат се няколко национални професионални организации на планински водачи от Австрия, Белгия, Франция, Великобритания, Ирландия и Италия с цел да хармонизират съдържанието и минималните стандарти за обучение по професията планински водач. Хармонизацията е основана на Римския договор (за създаване на Европейска икономическа общност), но се имат предвид предстоящите стъпки за засилване на интеграционните процеси в Европа (Договор от Маастрихт за създаване на Европейски съюз). Създадена е Комисия по европейските планински водачи (European Mountain Leader Commission, ELMC/CEAM).

1992 – Представители от Белгия, Франция, Великобритания, Ирландия, Италия и Испания се срещат, за да приемат „Стандарт на общността за достъп до и практикуване на професията “Европейски планински водач“, наричан „Обща платформа“.

Между 1992 и 2004 става ясно, че названието „Европейски планински водач“ не отговаря напълно на международния характер на работата на планинските водачи. То не обхваща планинските водачи, които живеят и работят извън Европейския съюз. По това време все пак Общата платформа дава възможност на няколко страни (Белгия, Полша, Швейцария и Андора) да се присъединят към Комисията на европейските планински водачи.

2004 – Представители от Андора, Белгия, Франция, Великобритания, Италия, Полша, Испания и Швейцария се срещат в Северен Уелс с цел да постигнат съгласие за учредителен акт на „Съюз на асоциациите на международните планинските водачи“ (Union of International Mountain Leader Associations, UIMLA). UIMLA замести EMLC и отвори възможността за членство на всички нации,

заинтересувани от професията Международен планински водач. Учредителният акт на UIMLA е приет в Шамбери, Франция на 27.11.2004 г.

2006 – UIMLA сформира работна група, която да преразгледа „Стандарт на общността за достъп до и практикуване на професията Европейски планински водач“. През 2009 е публикуван с цел обсъждане проект за „Световен стандарт за достъп до и практикуване на професията “международен планински водач“.

2010 – UIMLA възложи на работната група да доработи проекта, представен през 2009, като се съобрази с коментарите на асоциациите – членки.

2012 – Годишното Общо събрание на UIMLA приема допълнения „Стандарт за достъп до и практикуване на професията “международен планински водач“.

Стандарт за достъп до и практикуване на професията „международен планински водач“

Раздел 1 Общи условия

Глава 1 Права и прерогативи на международния планински водач (МПВ)

Член 1

1. Достъпът до професията международен планински водач (International Mountain Leader, IML) и практикуването ѝ под егидата на UIMLA се осъществяват съгласно условията на този стандарт.
2. Професията на МПВ може да се практикува като основна или допълнителна работа, на пълно или частично работно време, или сезонно.

Член 2

1. МПВ е квалифициран да води, обучава, подпомага и тренира клиенти срещу заплащане или по друг начин, навсякъде и във всички сезони, включително по покрити със сняг терени, с изключение на ледници и/или места, където техниките за катерене с въже/алпинизъм са необходими за придвижването. Ледниците може само да се преминават там, където те са част от национално или международно приети и маркирани пешеходни маршрути и където ползването на седалка и въже не е необходимо за придвижването.
2. Практикуването на всякакви форми на ски е забранено. Ползването на снегоходки е разрешено.

Член 3:

1. Квалифицираният МПВ трябва да практикува професията, като се основава на законодателството и административните разпоредби на страната, в която живее и/или на страните, в които работи.
2. Аспирант-МПВ (аспирант-водач) е лице, което е в процес на обучение и оценка, но все още не е квалифициран.
3. Аспирант-водачът трябва да практикува професията, като се основава на законодателството и регулаторните и административни разпоредби на страната в която живее и/или на страните в които работи.

4. Аспирант-водачът трябва да практикува под надзора на квалифициран МПВ.

Глава 2 Право за практикуване на професията

Член 4:

1. Ползването на названието „Международен планински водач“ и носенето на значката UIMLA е обект на разрешение. Разрешението се дава от национално сдружение – член на UIMLA, с одобрението на UIMLA, а където се изисква (по местното законодателство) – и от държавна институция.
2. Разрешението за практикуване на професията е свидетелство за техническите и професионалните възможности на МПВ.

Член 5:

1. Техническите и професионалните възможности на МПВ се атестират след обучение, стаж и изпити съобразно настоящия Стандарт.
2. За да запази разрешението си да практикува, всеки МПВ трябва да участва в програма за продължаващо професионално обучение, определена от националното сдружение – член на UIMLA, или от властите в съответната държава. Тази програма следва да е одобрена от UIMLA. Минималните изисквания (за програмата) са описани подробно в документа „Политика за продължаващо професионално обучение на UIMLA“.
3. Изискванията за пригодност и компетентност се атестират по начин определен от UIMLA и/или от националното сдружение – член на UIMLA, и/или от съответния национален държавен орган.

Член 6:

1. Разрешението, което се споменава в член 4, се дава под формата на карта, която се заверява ежегодно и която съдържа следната информация: Име и адрес на националното сдружение – член на UIMLA; пълното име на МПВ; номер на МПВ в националното сдружение – член на UIMLA; подпис на МПВ; паспортна снимка на МПВ; ако е необходимо – ограничения за практикуване, според Стандарта; годишен UIMLA стикер за текущата година.
2. Картата се дава при спазване на правилата определени в член 5.
3. Разрешението за ползване на картата и значката UIMLA може да бъде оттеглено, постоянно или временно, според условия, определени от UIMLA и приети от националното сдружение – член на UIMLA, и съобразно местното законодателство.

Глава 3: Допълнителни разпоредби

Член 7:

За практикуване на дейностите, описани в член 2, МПВ трябва да сключи застраховка “гражданска отговорност” според условия определени от националното сдружение – член на UIMLA.

Член 8:

Признава се правото МПВ да упражняват професията във всички страни-членки на UIMLA, съобразно националното законодателство и практиката във всяка отделна страна.

Раздел 2: Условия на стандарта за професионално обучение и оценяване

Глава 1: Общи разпоредби

Член 9:

1. Обучението трябва да е съобразено с пригодността, възможностите и компетентността, която се очаква от такъв професионалист в техническо и педагогическо отношение, както и с безопасността в планината.
2. Минималното ниво на професионално обучение се определя от този Стандарт в приложения Анекс озаглавен „Спецификация от компетентности, познания, умения и способности на Международния планински водач“.

Глава 2: Входящи изисквания за професията на МПВ

Член 10:

Достъпът до обучение изисква следното:

1. Минимална възраст: според националното сдружение – член на UIMLA и националното законодателство.
2. Физическата пригодност за практикуване на професията, както е определена от националното сдружение – член на UIMLA или местното законодателство. Физическата пригодност се удостоверява с медицинско свидетелство или декларация на собствена отговорност.
3. Изисквания за квалификация, технически способности и планинарски опит, определени от националното сдружение – член на UIMLA, или от местното законодателство.

Глава 3: Определяне на професията МПВ

Член 11:

1. Названието „Международен планински водач“ показва, че лицето успешно е преминало структурирана програма за професионално обучение, стаж и оценяване.
2. Периодът на стажа се определя от националната асоциация, но трябва да включва минимум 20 дни опит като водач в разнообразни метеорологични условия и планински терени, както е разрешено от местното законодателство. Стажът може да бъде преминал по време на обучението, но трябва да е независим от него.
3. Обучението следва да позволява добиване на познания, опит и способности, описани в Анекса.

4. Обучението и оценяването се контролират и оценяват чрез тестове и изпити.
5. Никой не може да вземе финалния държавен изпит, без да е завършил всички елементи на обучението. Изключения може да се правят само когато еквивалентни елементи от обучението (придобити в друга институция) се приемат от националното сдружение – член на UIMLA, или от местното законодателство.

Член 12:

1. Обучението и оценяването съдържат един или повече практически курсове.
2. Дейностите по обучението и оценяването на кандидатите трябва да са записани в документ.
3. Националното сдружение – член на UIMLA или националните закони определят честотата и продължителността на курсовете за обучение и изпитите така, че да отговарят на Стандарта.
4. Обучаващите и изпитващите трябва да са подходящо квалифицирани и опитни МПВ или IFMGA (високопланински водачи). Специалните предмети нямат нужда от МПВ (например учители по метеорология, физиология, първа помощ) стига обучението и оценяването да се ръководят от МПВ.
5. Националната асоциация трябва да осигури качеството на обучение и оценяване и подходящите инструктори, изпитващи и специалисти по отделните предмети.
6. На изпитите задължително трябва да присъства МПВ, определен от националното сдружение – член на UIMLA.

Член 13:

Обучението и изпитите се състоят от теория и практика. При всички случаи приоритет се дава на практическата работа.

Член 14:

Обучението трябва да включва минимум:

- Безопасност в планински условия, преминаване на река;
- Ориентиране и навигация;
- Първа помощ и спасителни операции;
- Водене на група/лидерство;
- Технически умения за придвижване по разнообразни планински терени, познания за околната среда;
- Познания за спецификите на планинската среда;
- Анатомия и физиология;

- Метеорология;
- Оцеляване в планината и бивакуване;
- Физическа подготовка;
- Правни и икономически аспекти на работата на планинския водач;
- Организиране и провеждане на многодневни преходи и експедиции;
- Познания за придвижване и безопасност в снежни условия

В някои страни воденето на клиенти по покрити със сняг терени не е възможно и не е част от местните практики. В тези случаи обучението и изпитите трябва да включат работа на покрити със сняг терени като извънредни ситуации, при които водачът може да се натъкне на несезонен снеговалеж или остатъци от сняг (снежни преспи). Обучението следва да включва включително лавинна безопасност, биваци и начини на придвижване по сняг. На професионалната карта на тези водачи трябва ясно да бъде обозначено ограничението (примерно NO SNOW). Разпоредбите на този член не се прилагат в Европа.

Член 15:

1. Всеки елемент, описан в член 14, трябва да бъде оценен поотделно или като част от стаж или подобна дейност.
2. Задължително е кандидатите да преминат изпит по точките в Член 14. Който не издържи такъв изпит, не може да стане МПВ.

Член 16:

Цялото обучение и всички изпити трябва да преминат в рамките на 5 години. В изключителни случаи като болест, бременност или майчинство, националното сдружение – член на UIMLA , може да позволи по-дълъг период.

Член 17:

1. Националната асоциация трябва да гарантира, че курсовете са организирани правилно от гледна точка на:
 - Място на провеждането им;
 - Продължителност;
 - Инструктори и административен персонал;
 - Тип обучение и изпити;
 - Съблюдаване на стандартите на обучение и оценяване.

Член 18:

Кандидат-водачът може да проведе всяка част от обучението си и да се яви на изпити във всяка страна – членка на UIMLA, където обучението и изпитите са съвместими с този Стандарт. UIMLA насърчава практиката част от обучението и изпитите да бъдат провеждани в друга страна.

Глава 3: Изпълнение на стандарта

Член 19:

1. Този документ влиза в сила на 09.11.2012 г.
2. Водачите, които вече са притежатели на UIMLA карта, трябва да гарантират, че разбират този Стандарт.
3. Отговорност е на всяка национална асоциация е да информира членовете си за този Стандарт.

Анекс към Стандарта за достъп до и практикуване на професията „Международен планински водач“.

Спецификация на компетентностите, познанията, уменията и способностите на МПВ.

1. Безопасност в планинска среда

1.1 Списък на компетентностите

МПВ трябва да има познания и техника, нужни за да води безопасно групи в планините в съответствие с реалните и обективни опасности. МПВ трябва да може да ползва основна екипировка, например въже за трекинг, примки и карабинери, но не и катерачна седалка, като средства за безопасност при изключителни обстоятелства (като стръмни терени, скални прагове и къси участъци с фиксирана екипировка). МПВ трябва да може да осигурява безопасното преминаване на реки от клиентите си, ползвайки разнообразие от подходящи техники.

1.2 Методи на обучение

Обучението трябва да е практическо. Продължителността на обучението е отговорност на националното сдружение – член на UIMLA , и на властите в съответната държава.

1.3 Методи на оценяване

Методите на оценяване трябва да съдържат практическа демонстрация на умения и познания. Продължителността на оценяването е отговорност на националното сдружение – член на UIMLA , и на властите в съответната държава.

Навигация

2.1 Списък на компетентностите

МПВ трябва да има опит с методите и уредите за ориентиране и навигация в планината така, че да се придвижва и води безопасно клиентите си във всякакви ситуации и условия. Уменията и познанията трябва да включват:

- Ползване на топографски карти – различни типове, точности и мащаби;
- Ползване на компас;

- Ползване на GPS;
- Ползване на висотомер;
- Ползване на различни навигационни техники;
- Навигиране без пътеки ползвайки само карта;
- Навигиране без пътеки при условия на много лоша видимост, през нощта и при лоши условия, ползвайки само карта, компас и висотомер;
- Подготвяне на маршрут и преминаването му, включително и изготвяне на подробно описание на маршрута (карта, азимутна таблица, вертикален профил).

2.2 Методи на обучение

Обучението трябва да включва теория и практика.

2.3 Метод на оценяване

Изпитите трябва да включват практическа демонстрация на познания и умения в летни и зимни условия. Изпитът трябва да включва: (а) тест в планината при трудни условия и/или през нощта за ограничено време; и (б) тест за ограничено време ползвайки фиксирани точки за проверка, маркирани на карта. Картата трябва да е с мащаб, подходящ за случая, но не трябва да е специална карта за ориентиране.

3. Първа помощ и спасителни операции

3.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да е има достатъчно способности да оказва първа помощ и да владее основни методи за планинско спасяване, така че да може да работи без помощ в отдалечени и изолирани райони. Уменията и познанията трябва да включват:

- Първа помощ в планинска среда, включително при специфични летни и зимни сценарии.
- Организация на спасителна акция (както импровизирана, така и с официалните планински спасителни служби).
- Да ползва подходящи комуникационни уреди, включително клетъчни и сателитни телефони, радиостанции и лични лавинни уреди;
- Базови комуникативни способности на чужди езици.

3.2 Методи на обучение

Обучението трябва да включва теория и практика. Заниманията по първа помощ може да се водят и отделно от тези за МПВ, но трябва да включват минимум 2 дни обучение специално за планинска среда.

3.3 Методи за оценяване

Съдържат практическа демонстрация на уменията. Допустимо е да се демонстрират вече придобити на друго място умения по първа помощ, стига тези умения да са приложими в отдалечени и изолирани райони.

4. Водене на група

4.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да може да ръководи и мотивира група в планинска среда, като в същото време следи за обективните и субективни опасности по маршрута. Способността да ръководи група по-специално трябва да включва:

- Представяне на програмата с дейностите пред групата;
- Вникване в психологията на групата;
- Организиране, управление и контрол на групата;
- Адаптиране на програмата с цел да отговори на различните възможности на туристите;
- Основни възможности за общуване на чужди езици;
- Професионално поведение и външен вид.

4.2 Методи на обучение

Обучението трябва да е практическо.

4.3 Методи на оценяване

Оценяването трябва да е практическо и продължително (в хода на стаж или подобни условия).

5. Обучаване на клиентите

5.1 Списък с компетентности

МПВ има и роля на обучаващ, затова трябва да има разбиране за методите на обучаване/трениране, които ще му позволят да предава уменията и познанията си (както свързани с водаческите дейности, така и с планинската среда) на други.

5.2 Метод на обучение

Обучението трябва да е теоретично и практическо.

5.3 Метод на оценяване

Оценяването трябва да е практическо и продължително (в хода на стаж или подобни условия).

6. Планинска околна среда

6.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да има добри познания по:

- Природната среда в планината, включително флора, фауна, геология и география;
- Планинската култура / човешката среда;
- Достъп до планините и тяхното запазване и защита.

МПВ трябва да може да предава тези познания на тези, които води или обучава.

6.2 Метод на оценяване

Трябва да включва теоретични и практически елементи.

7. Анатомия и физиология

7.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да разбира и познава анатомията и физиологията, защото те имат отношение към ходенето и другите подобни занимания в планината, включително:

- Физическа подготовка;
- Хранене и специфики на храненето при спортни дейности и голямо натоварване;
- Характеристики на планинските упражнения / движения;
- Предпазване от наранявания;
- Умора и възстановяване;
- Ефекти от голямата надморска височина;
- Ефекти на студ и горещина.

7.2 Методи на обучение

Обучението трябва да е предимно теоретично.

7.3 Методи на оценка

Трябва да включва писмен тест.

8. Метеорология

8.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да разбира механизмите, които определят времето и да може да интерпретира прогнозите за времето, картите с прогнози включително и

синоптичните графики. Трябва да може да използва базови инструменти за предвиждане на времето и да разпознава природни признаци, които да му помогнат при съставяне/уточняване на прогнозата за времето. МПВ трябва също да познава специфичните особености на времето в планината и да може да интерпретира метеорологичните прогнози за планина.

8.2 Метод на обучение

Трябва да има теоретична и практическа част.

8.3 Метод на оценяване

Трябва да включва или писмен, или устен тест.

9. Оцеляване в планината / бивакуване

9.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да може да организира и подsigури комфорта и безопасността на групата без външна помощ. Това трябва да включва:

- Възможност да организира импровизиран бивак в летни и в снежни условия;
- Възможност да се грижи за групата и за себе си в трудни метеорологични условия.

9.2 Метод на обучение

Трябва да е предимно практически.

9.3 Метод на оценяване

Трябва да е практически и да включва конструиране на планиран бивак без външна помощ и приготвяне на храна за поне една нощ при три-дневна експедиция с две нощувки. Една нощ може да се прекара в хижа или подобно място за настаняване, но другата трябва задължително да е на бивак с пренощуване (снежна пещера при снежни условия и без палатка през лятото). Изпитът трябва да се проведе и в летни, и в снежни условия.

10. Физически способности

10.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да има високо ниво на физическа издръжливост и да може да понася големи физически усилия за продължителен период.

10.2 Методи на обучение

Обучението трябва да е практическо и да се проведе по начин, който да гарантира, че курсистите ще могат да покрият стандарта за физическа пригодност.

10.3 Метод на оценяване

Трябва да бъде практически и да включва като минимум оценяване на:

1. Способността да се ходи по безснежен маршрут за минимален период от 6 часа, носейки раница тежаща минимум 8-10 кг по всяко време и при средна скорост от 5 км/час по равно, като се изкачват минимум 1500 метра с минимална вертикална скорост 500 метра в час;

2. Лекотата и ефикасността на придвижване, възможностите и баланса на курсиста да преминава през различен терен със същата по тегло раница.

11. Правни и икономически аспекти на работата на МПВ

11.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да познава в достатъчна степен правната и икономическата среда, в която работи, независимо дали е нает, самонает или води на доброволни начала. МПВ трябва да познава по-специално:

- Законовата рамка регулираща професията;
- Данъци и социални осигуровки валидни за професията;
- Гражданска и наказателна отговорност;
- Застраховки;
- Икономическа среда;
- Методи за маркетинг.

11.2 Методи на обучаване

Обучението трябва да е теоретично.

11.3 Методи на оценяване

Трябва да включват писмен или устен тест.

12. Организиране и провеждане на многодневни преходи и експедиции;

12.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да може да организира (програма, планиране на маршрут), да ръководи логистиката (екипировка, храна, транспорт) и да провежда многодневни преходи и експедиции в планината в летни и в зимни условия.

12.2 Метод на обучение

Трябва да има практически елементи.

12.3 Методи на оценяване

Трябва да бъдат практически чрез стаж или подобни дейности.

13. Терени покрити със сняг

13.1 Списък с компетентности

МПВ трябва да познава добре заснежените терени, допълнителните рискове, които те предполагат, техниките и необходимата екипировка за безопасно

придвижване. Това може да включва ползването на снегоходки и друго подходящо за терена и условията оборудване, което е разрешено от националното законодателство.

МПВ трябва да познава добре рисковете при сняг и лавини, включително основни методи за предвиждане на лавини, за да може безопасно да води групи по подходящ терен.

МПВ трябва да може да води група по заснежен планински терен. МПВ може да работи на всякакъв заснежен планински терен различен от ледници, с изключение на места, за преминаването през които се изисква ползването на техника за катерене с въже (алпинизъм). Това включва способности за:

- Намиране и интерпретиране на бюлетин за лавинна опасност;
- Планиране на подходящ маршрут;
- навигация извън пътеките ползвайки само карта;
- навигация извън пътеките при условия на много ниска видимост, през нощта и при лоши метеорологични условия, ползвайки само карта, компас и висотомер;
- водене на група при трудни условия (студ, силни ветрове, тъмнина);
- подбор и ползване на лична екипировка (както за водача, така и за клиентите), подходяща за дадения терен и метеорологични условия, в съответствие с националното законодателство;
- преценка снежните условия и лавинна опасност;
- търсене на затрупани в лавина с приемо-предавател; и
- откриване и спасяване на затрупани от лавина.

МПВ трябва да може да предава знанията си на водените от него хора.

13.2 Метод на обучение

Обучението трябва да бъде теоретично и практическо.

13.3 Методи на оценяване

Методите на оценяване трябва да включват теоретични и практически елементи. В рамките на оценяването трябва да се организира преход в условията на автономия с продължителност не по-малка от три дни, по време на който поне една нощ да трябва да е на планиран бивак (който да е снежна пещера или иглу). Зимното оценяване трябва да се проведе на заснежен терен през зимата. По време на изпита всеки кандидат трябва да покаже успешно търсене с лавинен приемо-предавател. Това търсене трябва да включва намиране на 2 приемо-предавателя, сложени в раници и заровени в снега на дълбочина около 0,5 метра, за по-малко от 8 минути. Заровените приемо-предаватели трябва да са на разстояние около 5 метра един от друг при равен терен. Не е необходимо да се извадят приемо-предавателите, но раниците с тях трябва да се

локализират с лавинна сонда. Курсистът трябва да започне търсенето на 50-80 метра от целите. Размерът на зоната за търсене трябва да е 50 на 50 метра.

14. Продължителност на обучението и оценяването

Общият брой на дните на обучение трябва да е поне 40, от които минимум 10 да са на заснежен терен.

Общият брой дни за изпити трябва да се определи от националната асоциация и/или от местните регулаторни органи и да бъде одобрен от UIMLA.

UIMLA стандарт, версия 2.0 финална – 09 ноември 2012г.

Превод на български: Кирил Левтеров, Явор Стоянов